läbikatsunud ja teadwad selgeste, et enamiste igas kohas sügawas maa põhjas soola-allikaid sigineb; aga kus allikad wäga sügawal, sügawamal kui merepõhi seisawad, seal lähäb maa oherdi purimise töö wäga kalliks, ja et ükski inimese tarkus ette ei oska arwata, kui rikas soolawara oherdi haugu kohal saaks olema, sellepärast ei taheta kululist tööd tühja usalduse peale mitte ettewõtta. Meie maal otsiti mõne aasta eest maa-ohwerdiga soola-allikaid, aga lust ja selle tarbeks antud raha löpes waremine otsa, kui lootust oleks olnud arwamise wõimul soolawee allikad käte saada. Paar aastad teed, kui ühe õpetud mehega selle asja pärast jutule juhtusin, ütles tarkmees, et meie kohal tarwis lähäks wähämalt kaheksa saea jala sügawuseni maa sisse tungida, enne kui soolawet wõiks leida. Aga peaks kuskil kohal kogemata allika soon leitama, kus wesi natuke soolane maitseks, seal oleks lootust wähämal sügawusel wistist soola saada. Peaks nüüd kedagi kalendri-lugejatest seda kasu sowima, aega mööda oma maa soolaga majapidamise tarwituse toimetada, se maitsego ümberkaudo oma ligimail iga allika soone märga, ja kes kogemata õnnel soolast märga oma keele peale saab, olgo nii hää, asja mulle kuulutada, et targematele wõin sõnumid anda.

Sellepärast et meile wõeramaa soola igal aastal mere kaudo nii rohkest weetakse, ei ole kellelgi hädatungi, omalt maalt soola hakata otsima. Aga kui waenlased nõnda kui wiimsel sõa aeal meretee kauba teewadelle weel kauemaks kinnipanekski, se läbi soola

hinda weel kallimaks tõstaksid, kes teab, mis hädapakitusel siis sünniks?

Wene riigis on wäga rohkest soola mitmes kohtodes leida, aga otsata riigi laius ja pikus ühelt poolt, nõnda kui odawama wee teede puudus teiselt poolt, on kurjad takistajad, et ühel kohal sigiwad loodud asjade rikust teiste paikadesse ei wõi wia. Sest kui soola sealt, kus seda soolaweest keedetakse, ehk maa põhjast kaewatakse, wankri ratul ehk saanijalastel meie kohani weetaks, siis tõuseks pika wedamise kulu läbi soola hind paljo kõrgemaks kui wõeramaa soolal, mis laewadega üle mere meile tuakse. Peaks aega mööda rohkem raudtallalisi teesi auurowankritega ehitatama ja joonele seatama, siis wast oleks lootust, mõnda tarbelist omalt maalt odawamalt saada, kui wõerusest weetud kaupa.

Hispania- ja ühes maakonnas Saksa-maal leitakse kiwisoola kriidi mägedes, mõnikord puhtalt, teine kord jipsikiwiga segatud. Hispanias, Katalonia maakonnas on üks kõrge kiwisoola mägi, kus liiwa ja lubjakiwid mantli kombel soolamää ümber warjawa koore teewad, ja sedawiisi soola hoidwad.

Juba neist lühikesest tähendusest nääwad lugejad, mis rohkest Jumala heldus soola maa peale on loonud; aga soola kätesaamine ei ole igas kohas ühesugune, waid mõnes hõlpsam, teises waewalisem, — seda mööda kuda soola maapinna ligemalt ehk kaugemalt leitakse, ja kuda sool puhtam, ehk enam muu maapõrmus sigiwa asjadega segatud on. Puhas

Maa-rahwa Kasuline Kalender 1857, lk. 31